

Hogyan beszél az igazság?

Amikor kortárs világunk embere naponta a való világ és a digitális eszközökkel teremtett virtuális világok között ingázik, és ez ingázás közben saját személyiségét, identitását is rejtheti, nos ilyen körülmények között – is! – olyan „családiasan ismerős” élmény Stevenson esszéit olvasni, amelyekben a mindannyiunk által (gyerekkorunkból) ismert kalandregényíró „felnőtt” komolysággal, derűs megfontoltsággal értekezik mindennapi dolgainkról. Például az igazságról, igazmondásról. És olyan ismerősen igaznak érezzük, amit Stevenson mond, hiszen már gyerekkorban megtapasztaljuk: „Vannak megrögzött hazudozók, akik nagyon becsületes emberek, és hűségben, szeretetben élnek feleségükkel, barátaikkal; míg akadnak olyan emberek, akik száját soha el nem hagyta valótlan állítás, mégis hazugságban élnek, ők maguk a hazugság, tetőtől talpig.”

Efféle „igaz tapasztalásokban” része volt a Stevenson előtti kor gyermekeinek, és mindezt megtapasztalhatják a mai gyerekek – akár még azelőtt, hogy a kortárs világ digitális technikái által kínált, virtualizált média-világban érzékelnék az igazságok és hazugságok kavalkádját... De mind Stevenson korában, mind a jelenben (mind a jövőben!) megszületik minden emberi személyiségben az önismeret primér igénye, amely az ösztönök erejével lök minket az igazság felé: mert hiszen legalább saját magunkról szeretnénk tudni az igazságo(ka)t. Hát így kezdődik: magunkban hallgatjuk, hogyan is beszél (akár általunk) az igazság. Aztán figyelni kezdünk mások igazságaira. Az igazságok megfogalmazhatóak, és

miként Stevenson *megfogalmazza*: „az élet dolgait többnyire a szavak megválasztásának bonyolult művészete viszi előre”, tehát a jól megfogalmazott igazságok sorozata.

Az alaphelyzet igazsága Stevenson óta sem változott, bármennyit is fejlődött a világ, és akárhány hipotetikus, virtuális világot is növesztett (ez a „fejlődő világ!”). A változás lényege éppen abban nyilvánul meg, hogy a világra növesztett világok közötti eligazodás kényszere olyan késztetéseket erősít meg, amelyek Stevenson korában még nem tették annyira nyilvánvalóvá azt, ami manapság már megkerülhetetlen „napi parancs” (vagy akár napiparancs): meg kell hallanunk, és tudnunk kell, „hogyan beszél az igazság”!

Az igazság a kisgyerek nyelvén is megszólalhat; az igazság a színjátszók fikcióiban is beszélhet; az igazság ott van a madarak és a gyerekek igazságaival azonosuló mozgássérült embertársunk érzékenységében, gondolataiban; szóval sok nyelven, temérdek gesztusban szólalnak meg az igazságok – melyeknek ebben a lapszámunkban teret nyitunk, és következő számainkban is nyitott marad e tér! Hiszen annyi a kevésbé tudatosított veszély. A saját személyiségünkben, a legfontosabb emberi kapcsolatainkban is kísért a hibázás lehetősége,

hogy nem halljuk meg az igazságot. Az olyan mindennapos igazságot sem, amivel tartoznánk önmagunknak, gyermekünknek, de hát az az igazság, hogy olykor: „A szülők tévesen ítélik meg gyermekük egyéniségét, mert az első évek vagy az ifjúság vad viharai közepette alakítják ki véleményüket, és később csak azokat a tényeket veszik figyelembe, melyek beleillenek a kialakított képbe. Márpedig ha valaki úgy érzi, hogy rendszeresen tévesen ítélik meg róla, hajlamos lesz feladni mindenféle erőfeszítést az igazmondásra” – figyelmeztetett a legnagyobb, legkockázatosabb emberi kalandra Robert Louis Stevenson kalandregényszerző, akinek főművét majd’ mindenki olvasta gyerekkorában. Már csak ezért is érdemes meghallanunk, hogy mit mondott a legnagyobb emberi kalandról, arról, hogy miként beszél az igazság. (Sz. I.)

Nagy Angéla (10 éves, Ács) rajza